

5 พืชสมุนไพรถอนพิษ

พืชสมุนไพร เป็นมรดกทางวัฒนธรรมแห่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย สมุนไพรไทยเป็นสิ่งที่มีความค่า ใช้ประโยชน์ได้จริง และใช้ได้อย่างกว้างขวาง มีสรรพคุณเป็นยาแบ่งออกได้หลายกลุ่ม แต่กลุ่มที่เราจะมาพูดถึงกันวันนี้คือ กลุ่มพืชสมุนไพรถอนพิษ ได้แก่

1. เทียนบ้าน

ต้นเทียนบ้าน หรือ ต้นเทียนดอก เป็นไม้ล้มลุกสูง ลำต้นอวบน้ำ ออกดอกออกผลแล้วต้นจะตาย กลีบดอกมีสีชมพู แดง ม่วง ขาว ผลเป็นผลแห้ง เมื่อแก่จัดจะแตกออก เปลือกผลม้วนขมวดขึ้น และติดเมล็ดที่ค่อนข้างกลมสีน้ำตาลออกมา เพื่อช่วยกระจายพันธุ์ มีการขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ดและปักชำ ปลูกได้ง่าย โตเร็ว เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนซุยที่มีธาตุอาหารสมบูรณ์ ชอบแสงแดดอ่อน ๆ จึงควรปลูกในที่ร่มรำไร

สรรพคุณ :

- ใบสด แก้ปวดข้อ ยารักษากลากเกลื้อน แก้ฝีและแผลพุพอง ยากันเล็บถอด
- ใบแห้ง แก้แผลอักเสบ ฝีหนอง แผลเน่าเปื่อย รักษาแผลเรื้อรัง
- ยอดสด แก้จุกอกอักเสบ บวมแดง
- ต้นสด แก้แผลงูสวัด
- รากสด แก้บวมน้ำ ตำพอกแผลที่ถูกเสี้ยนหรือแก้วตำ
- เมล็ดแห้ง แก้ประจำเดือนไม่มา ขับประจำเดือน

2. ผักบุ้งทะเล

ผักบุ้งทะเลเป็นไม้เลื้อยล้มลุก เลื้อยไปตามผิวทรายหรือดิน ชอบขึ้นในพื้นที่ใกล้ทะเล ต้นมีน้ำยางสีขาว ดอกบานตอนเช้า บ่ายๆ จะหุบเหี่ยว ผล เป็นผลแห้งแตกได้

สรรพคุณ :

- ใบสด เป็นยาพอก ต้มอาบรักษาโรคผิวหนัง แก้ปวดไขข้อบวมอักเสบมีหนอง
- รากสด ขับปัสสาวะในโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ แก้โรคเท้าช้าง ปวดฟัน ผดผื่นคันมีน้ำเหลือง
- ทั้งต้น แก้อาการอักเสบจากพิษแมงกระพรุนไฟ ถอนพิษลมเพลมพัด ต้มอาบแก้โรคคันตามผิวหนัง

3. รางจืด

รางจืด หรือ ว่านรางจืด เป็นไม้เลื้อย/ไม้เถา ดอกมีสีม่วงอมฟ้า ออกเป็นช่อห้อยลง ใบเป็นใบเดี่ยวออกตรงข้ามกัน ลักษณะของใบคล้ายรูปหัวใจหรือรูปใบขอบขนานหรือเป็นรูปไข่ ปลายใบเรียวแหลม

สรรพคุณ : รางจืดที่มีประสิทธิภาพ คือรางจืดชนิดเถาดอกม่วง

- รากและเถา รับประทานแก้ร้อนใน กระหายน้ำ

- ใบและราก ใช้ปรุงเป็นยาถอนพิษไข้ เป็นยาพอกบาดแผล น้ำร้อนลวก ไฟไหม้ ทำลายพิษยาฆ่าแมลง พิษจากสตริกนินให้เป็นกลาง พิษจากคิมเหล้ามากเกินไป หรือยาเบื่อชนิดต่างๆ เข้าสู่ร่างกาย ดินที่ใช้ปลูก ถ้าผสมขี้เถ้าแกลบหรือผงถ่านปน จะช่วยให้ต้นรากจัดมีตัวยามากขึ้น

4. เสดดพังพอนตัวเมีย (พญาปล้องทองง)

เสดดพังพอนตัวเมีย เป็นไม้พุ่มเลื้อย ลำต้นและกิ่งก้านสีเขียว กลีบดอกสีแดงส้ม ขึ้นตามป่า หรือปลูกกันตามบ้าน ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการปักชำหรือแยกเหง้าแขนงไปปลูก เจริญเติบโตได้ดีในดินทุกชนิด ชอบดินร่วนระบายน้ำดี มีแสงแดดจัด

หมายเหตุ : เสดดพังพอนมีชื่อท้องถิ่น คือ เสดดพังพอนตัวผู้ และเสดดพังพอนตัวเมีย แต่ต่างกันว่า เสดดพังพอนตัวผู้มีหนาม สรรพคุณอ่อนกว่าเสดดพังพอนตัวเมีย เพื่อไม่ให้สับสนจึงเรียกเสดดพังพอนตัวเมียว่า พญาขอ และตำรายาไทยนิยมนำมาทำยา

สรรพคุณ :

- ส่วนทั้ง 5 ใช้ถอนพิษ โดยเฉพาะพิษแมลงสัตว์กัดต่อย ตะขบ แมลงป่อง รักษาอาการอักเสบ งูสวัด ลมพิษ แผลน้ำร้อนลวก
- ใบ นำมาสกัดทำทิงเจอร์และกรีเซอร์ลิน ใช้รักษาแผลผิวหนังชนิดเริ่ม Herpes และรักษาแผลร้อนในในปาก แก้แผลน้ำร้อนลวก
- ราก ปรุงเป็นยาขับปัสสาวะ ขับประจำเดือน แก้ปวดเมื่อยบั้นเอว

5. เสดคพังพอนตัวผู้ (ของระอา)

ต้นเสดคพังพอนตัวผู้ เป็น ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 เมตร มีหนามแหลมยาว ก้านใบสีน้ำตาลแดง ใบเป็นใบเดี่ยว ลักษณะของใบเป็นรูปรียาว ปลายใบแหลม พื้นใบเป็นสีเขียวเข้มและเป็นมัน เส้นใบและก้านเป็นสีแดง กลีบดอกสีส้ม ผลเป็นฝักรูปไข่ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด เป็นพรรณไม้กลางแจ้งที่เจริญเติบโตได้ดีในดินที่ร่วนซุยและมีความชุ่มชื้น ในประเทศไทยสามารถพบได้ทั่วไป

สรรพคุณ :

- ราก แก่ตาเหลือง หน้าเหลือง เมื่อยตัว กินข้าวไม่ได้ แก้ผิดอาหาร ถอนพิษงู พิษแมลงสัตว์กัดต่อย
- ใบ ถอนพิษแมลงสัตว์กัดต่อย แก้ลมพิษ รักษาเมื่ดผื่นคันตามผิวหนัง แก้ปวดแผล แก้โรคลีต่างๆ รักษาโรคคางทูม แก้โรคไฟลามทุ่ง แก้โรคงูสวัด รักษาโรคเรื้อม ถอนพิษจากเมื่ดตุ่มฝีดาษ รักษาโรคฝีดาษ ถอนพิษไข้ แก่ริดสีดวงทวาร แก้พิษไฟลวกน้ำร้อนลวก แก้ปวดจากปลาชุกแทง
- ส่วนทั้ง 5 ใช้เหมือนเสดคพังพอนตัวเมีย และใช้แทนเสดคพังพอนตัวเมียได้ แต่ใบเสดคพังพอนตัวเมียมีรสจืด ใบเสดคพังพอนตัวผู้มีรสขมมาก และเสดคพังพอนตัวผู้มีฤทธิ์อ่อนกว่าเสดคพังพอนตัวเมีย

ที่มาของข้อมูล: สวนสมุนไพรสมเด็จพระรัตนราชสุภาสยามบรมราชกุมารี